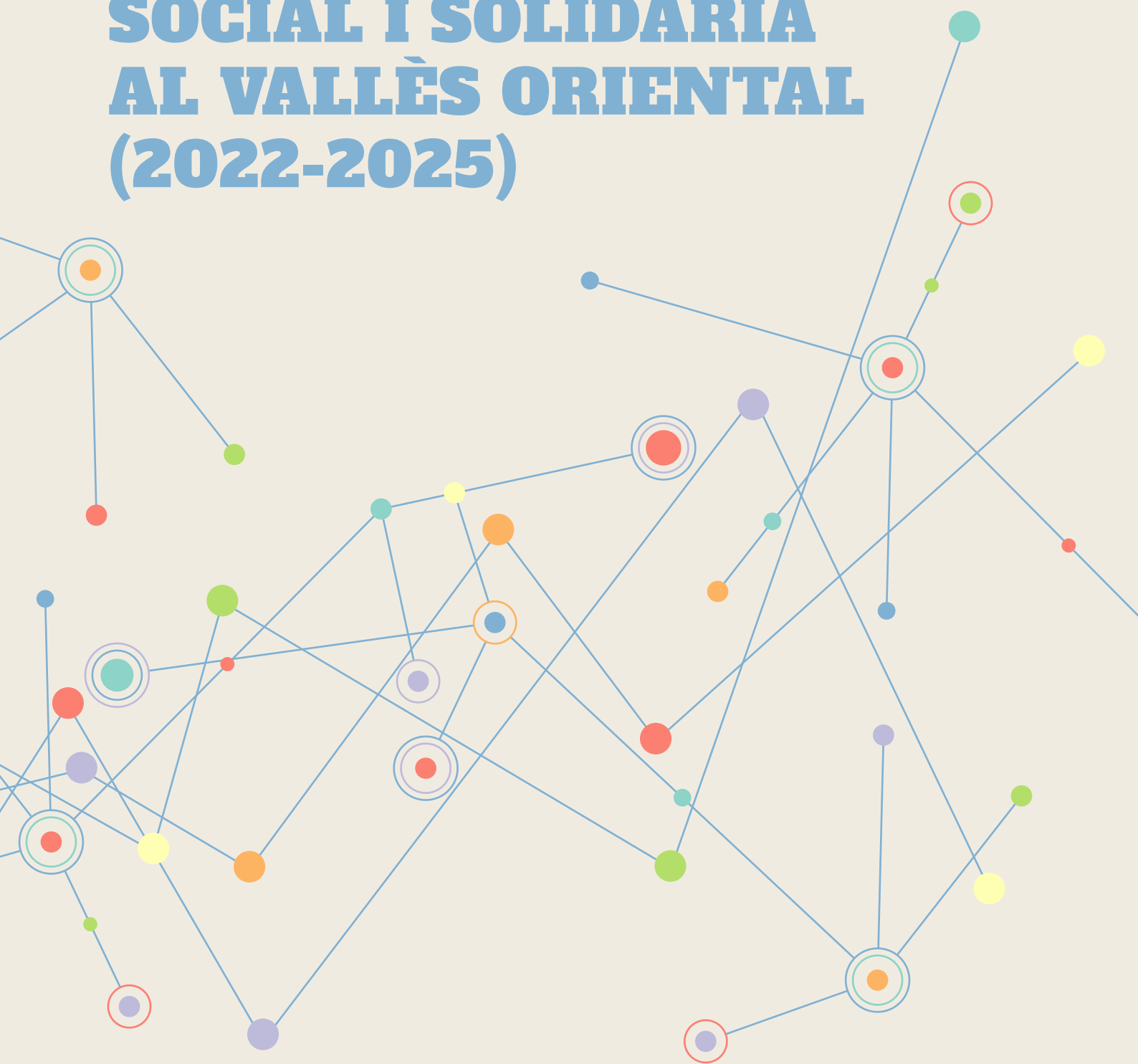

RESUM EXECUTIU: ANÀLISI DE LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA I L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA AL VALLÈS ORIENTAL (2022-2025)

PRÒLEG

L'edició de l'informe que teniu a les mans, neix de la voluntat de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès Oriental i de quatre ajuntaments adherits a la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (Sant Esteve de Palautordera, Montornès del Vallès, Cardedeu i Granollers) per impulsar els processos de Compra Pública Socialment Responsable a la comarca del Vallès Oriental.

El programa dels Ateneus Cooperatius, impulsat per la Direcció General d'Economia Social i Solidària i Cooperativisme, neix en format de xarxa a partir de l'any 2016, tot i que no és fins el 2018 que comença pròpiament la seva activitat al Vallès Oriental. Des de llavors, aquest dispositiu s'ha dedicat a l'impuls d'iniciatives vinculades a l'ESS i a l'acompanyament i enxarxament d'aquells projectes cooperatius que necessiten connectar-se i enfortir-se al nostre territori.

Paral·lelament, la Xarxa de Municipis per l'Economia Social i Solidària (d'ara endavant, XMESS), inicia la seva activitat el 2017 amb la voluntat de coordinar, acompanyar i donar eines als ajuntaments i consells comarcals d'arreu del país per tal de desplegar estratègies que enforteixin l'Economia Social i Solidària, generant recursos, fomentant aliances i connectant actors locals, comarcals i internacionals.

De la confluència de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès Oriental i els municipis adherits a la XMESS de la comarca va sorgir, l'any 2023, un espai de treball i coordinació que s'ha anat mantenint en el temps, i que s'ha fixat diverses actuacions conjuntes. Per una banda, ha permès coordinar i enfortir el programa de la Tardor de l'Economia Social i Solidària al Vallès Oriental en què s'aglutinen propostes de sensibilització al voltant de l'ESS a diferents municipis del Vallès Oriental. Per altra banda, s'ha consolidat un full de ruta conjunt que es concreta amb actuacions relacionades amb el desplegament i implementació de la Compra Pública Responsable als municipis.

L'Economia social i solidària és un model que posa les necessitats de les persones al centre i proposa solucions col·lectives per fer-hi front. Treball, habitatge, consum o cures dignes, són alguns dels reptes que cal abordar col·lectivament i des de l'administració per tal de fer front a les emergències que ens travessen com a societat. I per fer-ho, calen polítiques públiques compromeses que facilitin la contractació responsable a aquelles entitats que ja estan treballant per un canvi de model cap a un horitzó estratègicament més responsable, just i equitatiu.

Esperem que aquest informe pugui ser un punt de partida inspirador per a tots aquells ajuntaments que tinguin ganes de promoure canvis als seus municipis i vulguin avançar cap a un model econòmic que impacti en la proximitat, proposi fórmules de gestió públi-co-cooperativa-comunitària i vetlli pel retorn social d'una de les eines més potents que té l'administració, la contractació pública.

CONTINGUT

Pròleg	2
Introducció	4
L'ESS al Vallès Oriental i la Contractació Pública Responsable com a eina de canvi	5
L'activitat contractual al Vallès Oriental (2021-2024)	7
Pes de l'Economia Social i Solidària a la comarca	10
Imports i nombre de contractes	10
Adjudicacions a l'ESS per forma jurídica	12
Concurrencia i rebaixa mitjana	14
Tipus de procediment i contracte	15
Tipus d'objecte contractual	15
Evolució de CET i Empreses d'Inserció (EI)	16
Evolució de l'ESS ampliada	19
Els contractes menors	22
Distribució i evolució de contractes menors	22
Adjudicacions de contractes menors per formes jurídiques	24
Objecte contractual	25
Contractes menors A l'ESS ampliada	25
Estratègies per fomentar la presència de l'ESS del territori	26

INTRODUCCIÓ

El present document ofereix una síntesi de l'informe de l'Anàlisi de la Contractació Pública i l'Economia Social i Solidària al Vallès Oriental 2022-2025. L'informe s'emmarca en la voluntat de l'Ateneu Cooperatiu del Vallès Oriental de conèixer amb més profunditat el comportament de la compra pública a la comarca, posant una atenció específica en el pes, l'impacte i la capacitat de penetració de l'Economia Social i Solidària (ESS) en els pressupostos de les administracions locals.

L'objectiu principal de l'estudi és doble. D'una banda, vol esdevenir una eina útil per a les entitats de l'ESS, facilitant una millor identificació de les oportunitats de relació i col·laboració amb el sector públic. De l'altra, pretén aportar a les administracions públiques una visió estratègica que contribueixi a entendre la contractació pública com una palanca de transformació socioeconòmica i territorial.

Aquesta anàlisi, elaborada a partir de dades oficials del Portal de Transparència i del coneixement de la realitat socioeconòmica comarcal, vol contribuir a la **consolidació d'un model de contractació pública més arrelat al territori, més resiliència i més alineat amb els valors de la justícia social, la sostenibilitat i el desenvolupament local.**

L'ESS AL VALLÈS ORIENTAL I LA CONTRACTACIÓ PÚBLICA RESPONSABLE COM A EINA DE CANVI

L'Economia Social i Solidària (ESS) al Vallès Oriental (VOr) constitueix un ecosistema ampli, divers i amb una presència territorial significativa, tot i que desigual segons municipis i sectors. Segons la base de dades de l'Ateneu Cooperatiu, en els darrers vuit anys s'han identificat **220 iniciatives d'ESS amb presència a 29 municipis de la comarca**. Aquest conjunt inclou cooperatives, associacions, fundacions i altres projectes que, més enllà de la seva forma jurídica, comparteixen una clara vocació de transformació social, territorial i ecològica.

Des d'un punt de vista territorial, la concentració d'aquestes iniciatives es dona principalment al centre de la comarca, seguit del Baix Montseny, la zona est-Riera de Caldes i el Baix Vallès sud. Aquesta distribució evidencia una implantació desigual, més intensa en aquells espais amb més densitat de població i amb un ecosistema socioeconòmic més consolidat. Per tant, **l'ESS té una base rellevant al territori, però no es desplega de manera homogènia.**

Pel que fa als sectors d'activitat, destaca especialment l'alimentació i l'agroecologia, sobretot en l'àmbit de la producció i la transformació. A continuació, sobresurten els projectes relacionats amb la salut i les cures, i els d'educació i recerca. També hi tenen una presència significativa la cultura i l'oci, els grups i cooperatives de consum i les iniciatives vinculades a l'habitatge i la gestió de l'entorn. En conjunt, **l'ESS al Vallès Oriental presenta una forta especialització en sectors vinculats al sosteniment de la vida, les necessitats bàsiques i l'arrelament comunitari.**

Tot i aquesta presència notable, la diagnosi també identifica diversos límits estructurals. En termes generals, l'ESS del Vallès Oriental està formada majoritàriament per projectes petits, amb una capacitat limitada per créixer, escalar o articular una agenda política pròpia en clau comarcal. També s'hi detecta una certa dependència del finançament públic i una distribució desigual de recursos i iniciatives entre territoris. Malgrat això, la comarca disposa d'actius importants: un ecosistema ja existent i divers, experiències d'intercooperació, el lideratge de l'Ateneu Cooperatiu, una especialització en sectors estratègics com l'agroalimentari, les cures, l'educació i la cultura, i una presència cada cop més visible en espais de decisió estratègica.

En aquest context, la Contractació Pública Responsable esdevé una eina clau per enfortir aquest teixit i orientar la despesa pública cap a objectius socials, ambientals i territorials.

Amb la Llei 9/2017 de Contractes del Sector Públic es produeix un canvi de paradigma: **la contractació deixa de ser concebuda únicament com una eina de compra per passar a ser també un instrument al servei de les polítiques públiques, la sostenibilitat, la innovació i el foment de les PIME i de l'economia social.**

Aquest enfocament connecta amb el marc europeu i internacional, especialment amb l'Agenda 2030 i els **Objectius de Desenvolupament Sostenible**, en particular l'ODS 12, que promou pràctiques de compra pública sostenibles. Tant la normativa europea com la legislació estatal reforcen aquesta idea i estableixen que la contractació pública ha d'incorporar de manera transversal criteris socials, ambientals i ètics. La Llei 9/2017 assenyalava expressament que aquests criteris s'han d'integrar en tota contractació pública per garantir una millor relació qualitat-preu, una utilització més eficient dels recursos públics i una obertura més gran a PIME i empreses de l'economia social.

La rellevància d'aquest plantejament és especialment notable si es té en compte el **pes econòmic de la contractació pública**. A Catalunya representa més del 30% de la despesa pública, i a escala europea equival aproximadament al 14% del PIB. Això converteix la compra pública en una palanca estratègica amb capacitat real per promoure models econòmics més sostenibles, inclusivament i arrelats al territori. A més, el marc normatiu vigent permet incorporar clàusules socials i ambientals, prioritzar la qualitat per sobre del preu més baix i reservar determinats contractes a centres especials de treball, empreses d'inserció i altres organitzacions que compleixin determinades condicions, obrint així oportunitats específiques per a l'ESS.

Aquest marc es reforça amb l'**Estratègia catalana de millora de la compra pública**, aprovada l'any 2022, que concep la contractació pública com una eina per garantir serveis de qualitat amb eficiència, transparència i integritat, alhora que contribueix al creixement sostenible, l'ocupació i la innovació. Aquesta estratègia assumeix explícitament la necessitat d'impulsar una contractació pública socialment responsable, sostenible, innovadora, eficient i ètica, i incorpora mesures per afavorir l'ESS al llarg de tot el cicle contractual. També és rellevant la recomanació del Consell d'Europa de novembre de 2023, que subratlla la necessitat d'incrementar la presència de l'economia social en la contractació pública.

En definitiva, la diagnosi de l'ESS al Vallès Oriental mostra l'existència d'un teixit ampli i divers, especialment vinculat a sectors estratègics per a la cohesió social i territorial, però també marcat per limitacions de dimensió, articulació i accés a oportunitats. En aquest escenari, la Contractació Pública Responsable apareix com una eina fonamental per reforçar aquest ecosistema, facilitar una participació més elevada de l'ESS en el mercat públic i convertir la despesa pública en una palanca efectiva de transformació econòmica, social i ambiental.

L'ACTIVITAT CONTRACTUAL AL VALLÈS ORIENTAL (2021-2024)

S'han analitzat 3.133 contractes adjudicats al Vallès Oriental entre 2022 i 2025 (exclusos els menors) a partir del Portal de Transparència. Les dades mostren una evolució positiva de la contractació pública, amb recuperació després de 2023 i un màxim d'activitat el 2025, així com un volum econòmic superior als 479 M€, amb tendència a l'estabilització en els darrers anys.

TAULA 1

Evolució del nombre de contractes adjudicats al Vallès Oriental. Anys 2022-2025.

EVOLUCIÓ GLOBAL NOMBRE DE CONTRACTES					
Any	2022	2023	2024	2025	Total
Contractes	767	654	812	900	3133

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

TAULA 2

Evolució de l'import de contractes adjudicats al Vallès Oriental. Anys 2022-2025.

EVOLUCIÓ GLOBAL IMPORTS ADJUDICATS					
Any	2022	2023	2024	2025	Total
Total	170.250.111 €	70.144.957 €	115.616.099 €	122.992.131 €	479.003.298 €

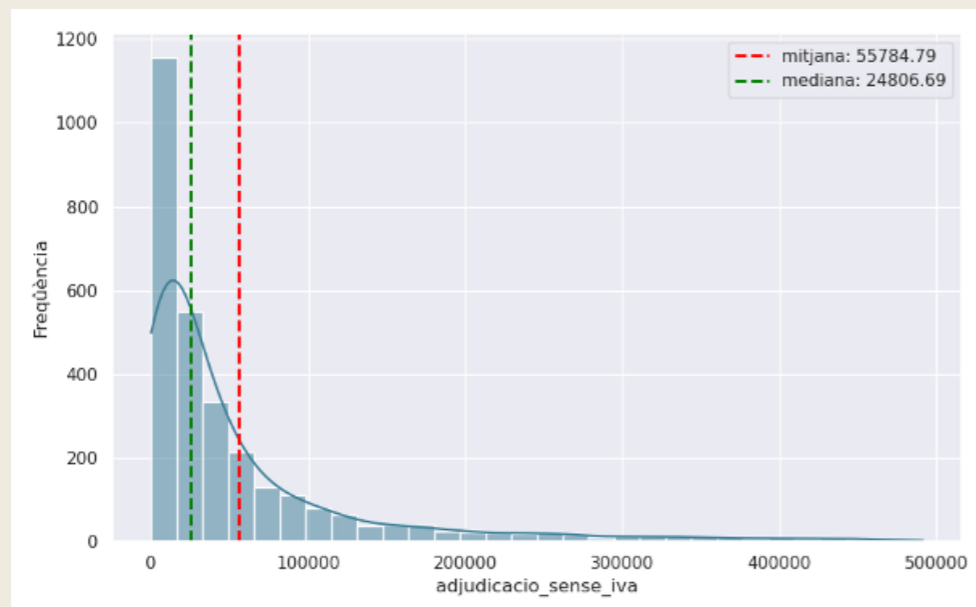
Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

L'anàlisi del volum econòmic revela una estructura de mercat dominada per contractes de petita envergadura, tal com s'observa en la notable divergència entre la mitjana aritmètica de 55.784,79 € i la mediana de 24.806,69 €. Aquesta asimetria indica que la gran majoria dels expedients es resolen en imports significativament més baixos que la mitjana, la qual es troba distorsionada cap amunt per l'impacte de determinats contractes amb imports molt elevats (outliers) que no representen el comportament habitual de la gestió administrativa de la comarca.

GRÀFICA 1

Mitjana i mediana de la distribució del volum econòmic de les adjudicacions (€). Anys 2022-2025.

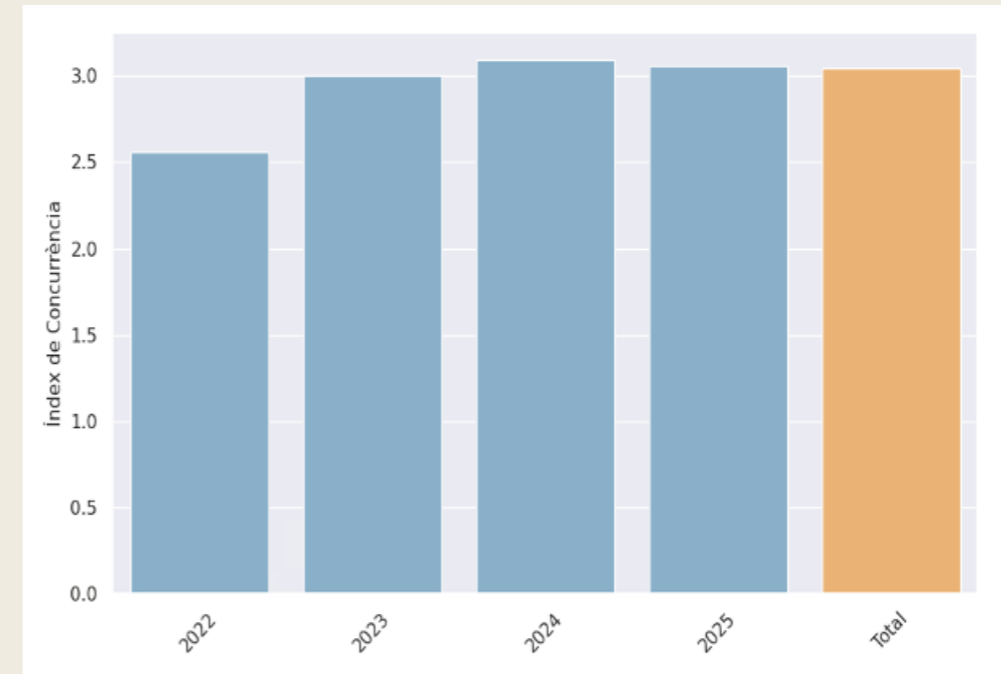
Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Els procediments oberts i simplificats són majoritaris, garantint concurrència i transparència, amb un nivell de competència creixent (més de 3 ofertes per licitació) i rebaixes moderades, fet que apunta a un pes rellevant de criteris qualitatius.

GRÀFICA 2

Evolució temporal de l'índex de concurrència en la contractació total. Anys 2022-2025.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Sectorialment, la inversió es concentra en construcció i serveis ambientals, mentre que els serveis a les persones i a les empreses generen un volum constant d'oportunitats de menor import però alta capillaritat territorial.

PES DE L'ECONOMIA SOCIAL I SOLIDÀRIA A LA COMARCA

A partir de les dades analitzades per al període 2022-2025 al Vallès Oriental, es detalla a continuació l'evolució de la contractació pública, amb especial èmfasi en el paper de l'Economia Social i Solidària (ESS):

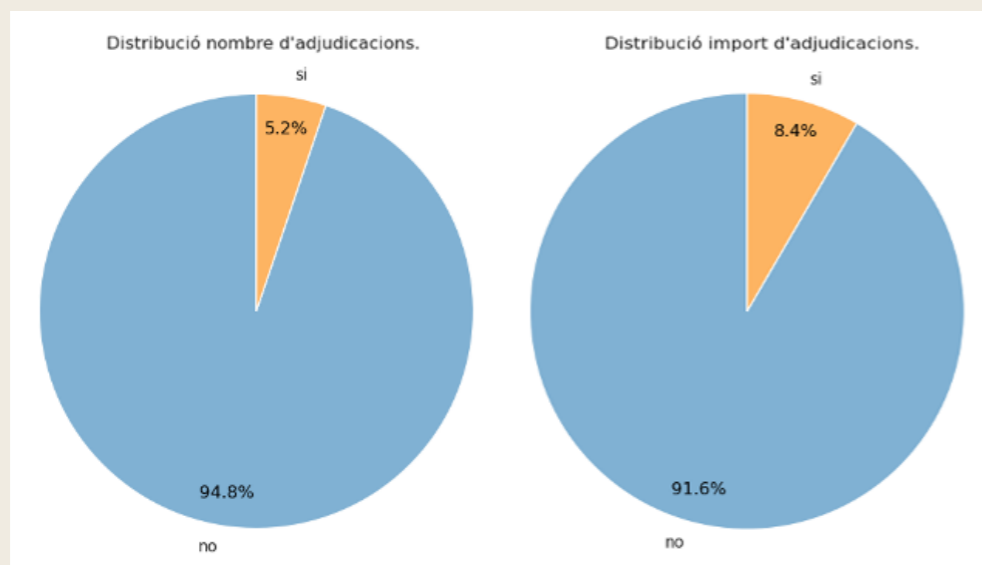
Imports i nombre de contractes

Entre 2022 i 2025, al Vallès Oriental es van adjudicar 264 contractes corresponents a entitats de l'ESS, és a dir, un 8,4% del total. Pel que fa als imports, 24,83 milions van ser adjudicats a l'ESS, xifra que representa el 5,2% del volum econòmic total.

GRÀFICA 3

Distribució del nombre i import d'adjudicacions i contractes a l'ESS. Anys 2022-2025.

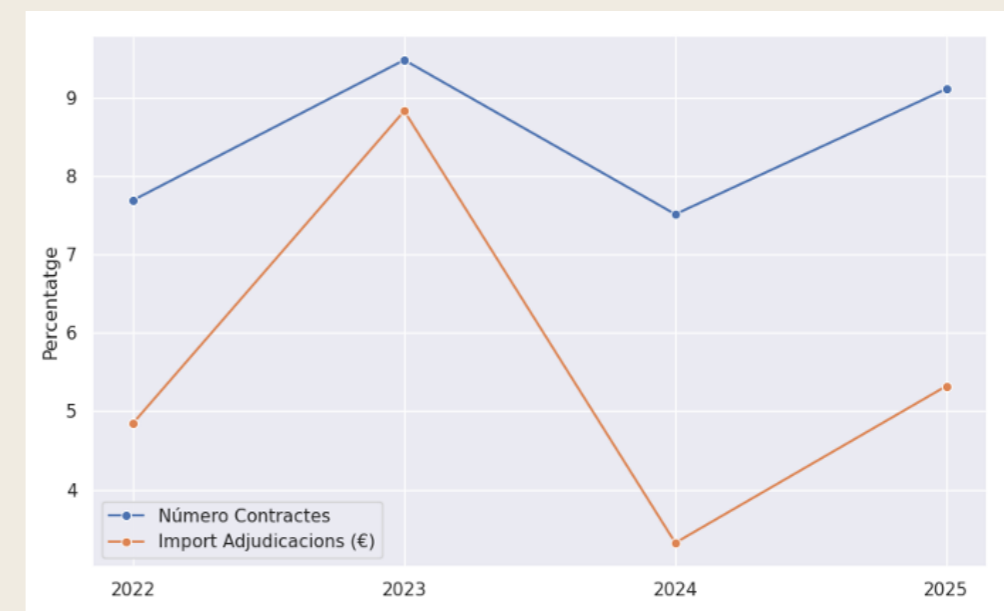

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

GRÀFICA 4

Evolució temporal del nombre d'adjudicacions i imports a l'ESS. Anys 2022-2025.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

En termes percentuals, la trajectòria és fluctuant: el 2023 va ser l'any amb més pes relatiu de l'ESS, amb un 9,48% de les adjudicacions i un 8,82% de l'import total, mentre que el 2024 es va produir una caiguda notable en ambdós indicadors.

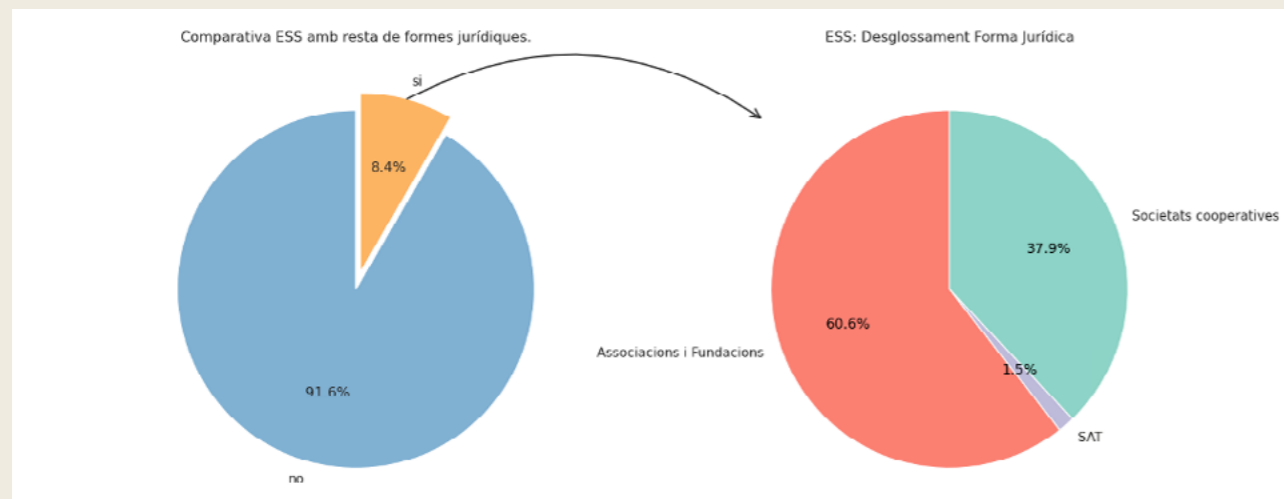
Adjudicacions a l'ESS per forma jurídica

En el nombre d'adjudicacions, les associacions i fundacions dominen clarament l'activitat, amb un 60,6% dels contractes del sector. En canvi, les societats cooperatives sumen el 37,9% de les adjudicacions.

GRÀFICA 5

Distribució del nombre d'adjudicacions a l'ESS. Comparativa, ESS i resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica. Anys 2022-2025.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

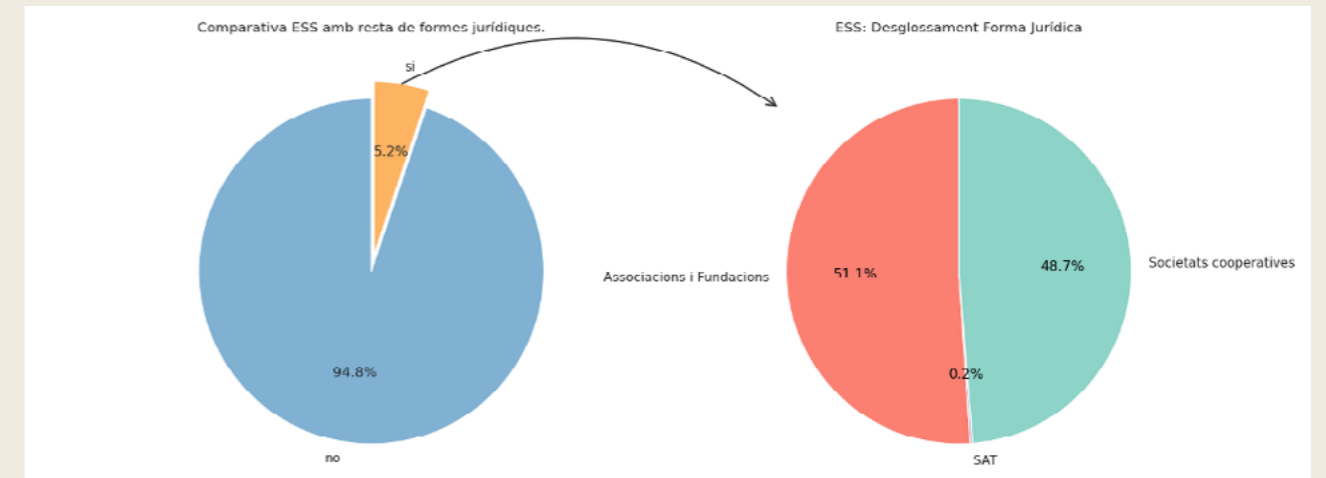
L'import d'adjudicacions a l'ESS per al conjunt del període representa el 5,2% del volum econòmic total de la comarca. Si es desglossa per les categories de forma jurídica predominants dins del sector, s'observa un equilibri tècnic pel que fa al valor econòmic: un 51,1% del total adjudicat a l'economia social és per a associacions i fundacions, mentre que el 48,7% és adjudicat a societats cooperatives.

Aquesta dada és rellevant, ja que indica que les cooperatives, tot i gestionar menys expedients, accedeixen a contractes d'una envergadura econòmica més elevada.

GRÀFICA 6

Distribució de l'import d'adjudicacions a l'ESS. Comparativa ESS i resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica. Anys 2022-2025.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Aquesta diferència confirma que el teixit associatiu i fundacional gestiona un volum més elevat d'encàrrecs, però de menor quantia unitària, mentre que el model cooperatiu demostra una capacitat de captació més gran de recursos econòmics per cada contracte formalitzat.

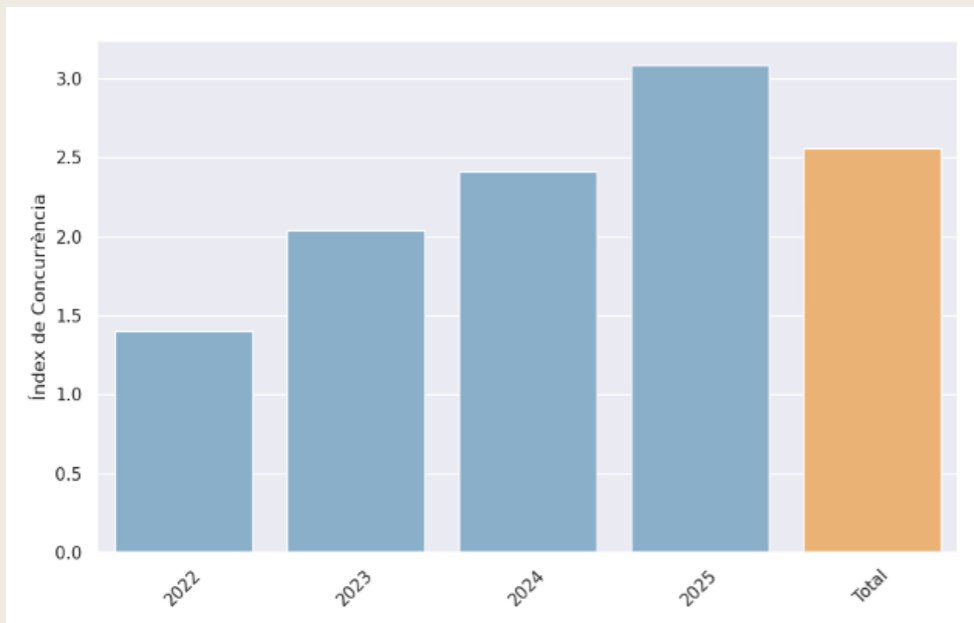
Concurrencia i rebaixa mitjana

L'índex de concurrència en els contractes adjudicats a entitats de l'ESS al Vallès Oriental mostra una tendència clarament ascendent durant el període analitzat. L'any 2022 se situava en 1,4 ofertes per licitació, i des d'aleshores ha experimentat un creixement sostingut: va augmentar fins a 2,04 l'any 2023, 2,41 el 2024 i 3,08 el 2025.

GRÀFICA 7

Evolució temporal de l'índex de concurrència. Anys 2022-2025.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

D'acord amb les dades del període 2022-2025, la mediana de rebaixa del sector no vinculat a l'ESS se situa en el 7,64%, mentre que en el cas de l'ESS és del 4,28%. Aquesta diferència de 3,36 punts percentuals entre ambdues medianes reforça la conclusió que l'ESS tendeix a ajustar-se més al pressupost base de licitació que el sector mercantil.

Tipus de procediment i contracte

L'ESS al Vallès Oriental mostra una evolució a l'alça, passant de 59 contractes el 2022 a 82 el 2025, amb una activitat clarament concentrada en els serveis, que acumulen 224 contractes i més de 21,1 M€, és a dir, el 85,1% del volum econòmic total de l'ESS. Després d'un màxim de 8,2 M€ el 2022, els imports s'han estabilitzats al voltant dels 4 M€ anuals en el darrer bienni. També destaca l'aparició dels serveis especials (Annex IV) vinculats a l'atenció a les persones, inexistents el 2022 i amb un paper ja rellevant el 2025, quan l'ESS es va adjudicar 12 dels 24 contractes comarcals d'aquesta tipologia, per un import d'1.116.045 €.

Pel que fa als procediments, predominen clarament les fórmules basades en concurrència i publicitat, amb 242 adjudicacions en procediments oberts. El procediment obert ordinari és la principal via d'accés de l'ESS, amb 122 contractes, seguit de l'obert simplificat (82) i el simplificat abreujat (38), que han facilitat la participació d'entitats de l'ESS en licitacions amb menys càrrega administrativa. En termes econòmics, l'obert ordinari concentra el gruix dels imports, amb 19,44 M€ adjudicats entre 2022 i 2025. També sobresurt el creixement de l'obert simplificat, que arriba als 1,3 M€ el 2025, i el pes sostingut del simplificat abreujat, amb més d'1 M€ acumulat.

Tipus d'objecte contractual

L'anàlisi dels objectes contractuals confirma que l'ESS al Vallès Oriental està clarament especialitzada en els serveis a les persones. Dels 264 contractes totals adjudicats a l'ESS entre 2022 i 2025, 94 corresponen als serveis de salut i assistència social, que acumulen més de 8,79 M€, i 34 als serveis d'ensenyament, amb prop de 6,88 M€, consolidant-se com els dos grans àmbits tractors. També destaca el creixement dels serveis d'esplai, culturals i esportius, que passen de 2 contractes el 2022 a 12 el 2025, amb un acumulat d'uns 2,68 M€, així com la presència estable dels serveis agrícoles, amb 20 contractes i 2,67 M€.

Alhora, comencen a aparèixer adjudicacions en àmbits menys habituals per a l'ESS, com altres serveis comunitaris, que el 2025 arriben a 8 contractes i 1,06 M€, o els serveis de reparació i manteniment, amb 4 contractes i 645.194 € en els dos darrers anys. En canvi, la presència en treballs de construcció continua sent molt residual, amb només 4 adjudicacions en tot el període. En conjunt, els cinc sectors principals concentren el 87,83% del pressupost total adjudicat a l'ESS, reforçant la centralitat de la sanitat, els serveis socials i l'educació dins la contractació pública comarcal.

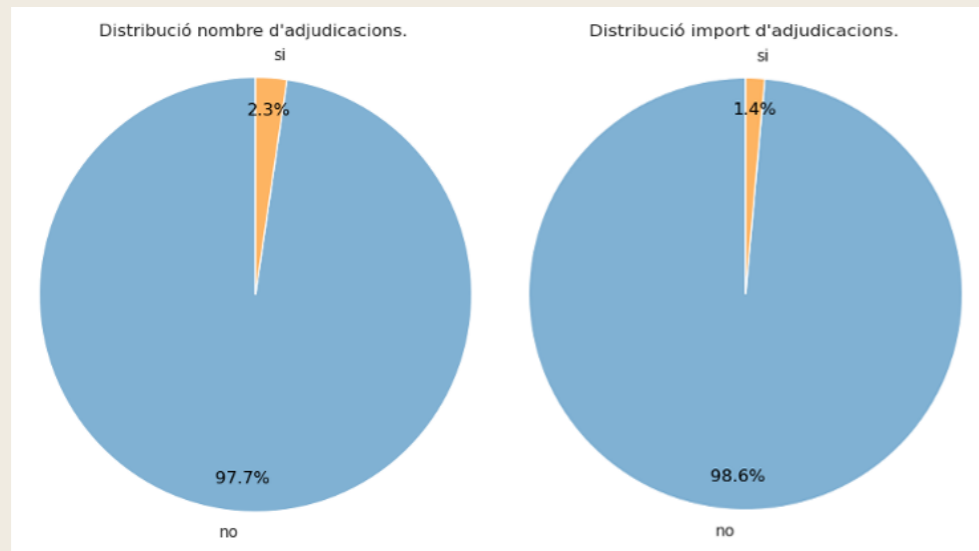
EVOLUCIÓ DE CET I EMPRESSES D'INSERCIÓ (EI)

Pel que fa als Centres Especials de Treball (CET) i les Empreses d'Inserció (EI), que constitueixen el nucli de la contractació reservada, la seva presència en la contractació pública comarcal continua sent reduïda: representen només el 2,3% del total de contractes i l'1,4% de l'import adjudicat, fet que indica un pes econòmic inferior al seu volum d'adjudicacions. Entre 2022 i 2025 van sumar 73 expedients, amb 22 contractes el 2022 i 21 el 2025, després d'un bienni central estancat en 15 contractes anuals. En termes econòmics, van captar 6,76 M€ en el conjunt del període, amb una evolució força estable d'entre 1,6 i 1,8 M€ anuals, una rigidesa que contrasta amb la forta variabilitat de la inversió pública total a la comarca.

GRÀFICA 8

Distribució del nombre d'adjudicacions i contractes a CET i EI. Anys 2022-2025.

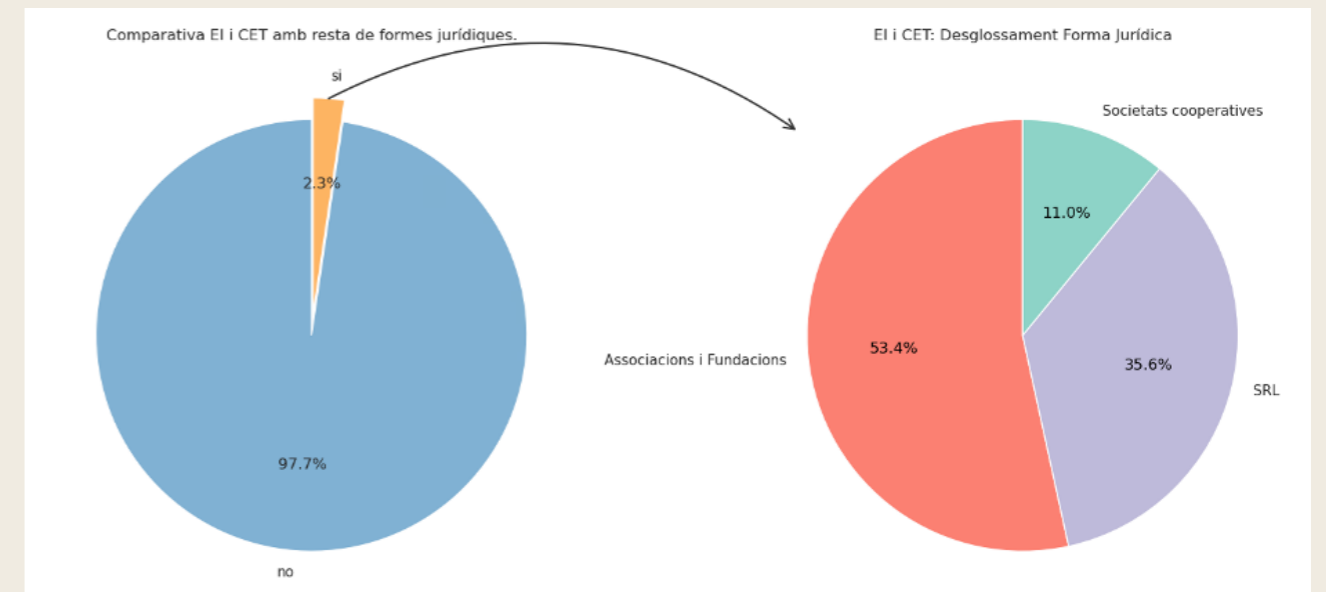
Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Pel que fa al nombre de contractes, del 2,3% que representa el conjunt de CET i EI respecta el mercat global, un 53,4% dels contractes són per a associacions i fundacions. Seguit per un 35,6% adjudicat a SRL i, finalment, un 11% a cooperatives.

GRÀFICA 9

Distribució nombre d'adjudicacions a CET i EI. Comparativa amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica.

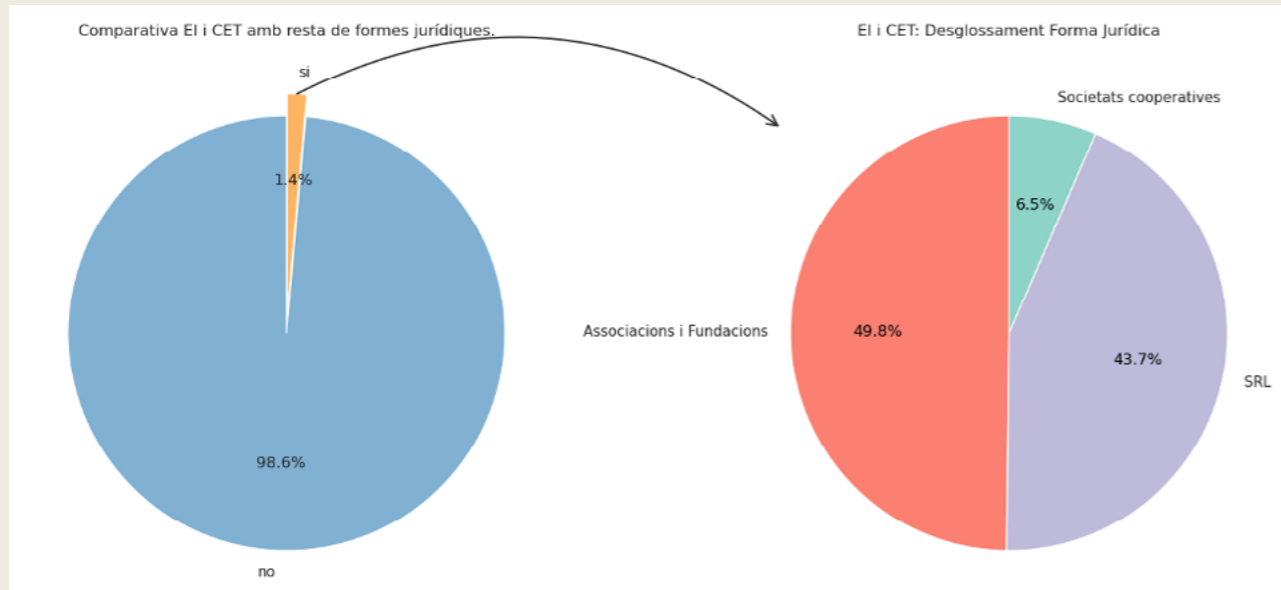

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

GRÀFICA 10

Distribució imports adjudicats a CET i EI. Comparativa amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

EVOLUCIÓ DE L'ESS AMPLIADA

La categoria “ESS ampliada” engloba empreses d’inserció (EI), centres especials de treball (CET) i les formes jurídiques tradicionals de l’ESS, com cooperatives, associacions i fundacions.

La suma de contractes adjudicats a l’ESS ampliada és d’un total de 290 durant el període 2022-2025.

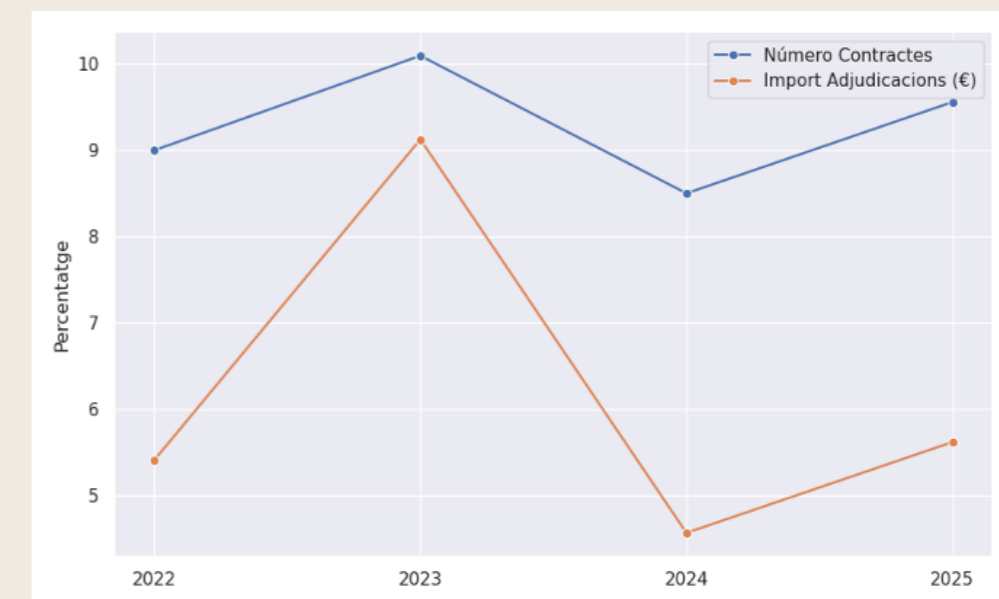
S’observa una trajectòria estable que ha culminat amb un creixement significatiu l’any 2025, on s’han assolit els 86 contractes, xifra que representa un increment del 24,6% respecte a l’activitat de l’any anterior. Aquest volum d’expedients suposa, en termes relatius, que el 9,25% de la contractació total de la comarca ja és gestionada per entitats del teixit social.

En l’àmbit econòmic, l’ESS ampliada ha mobilitzat un volum total de 27.787.324,91 €, el que representa el 5,8% de l’import global adjudicat al territori. Tot i la poca variabilitat dels pressupostos, destaca especialment l’exercici 2022, on el sector va assolir el seu pes relatiu més alt.

GRÀFICA 11

Evolució del número i l’import de contractes adjudicats a l’ESS ampliada. Anys 2022-2025.

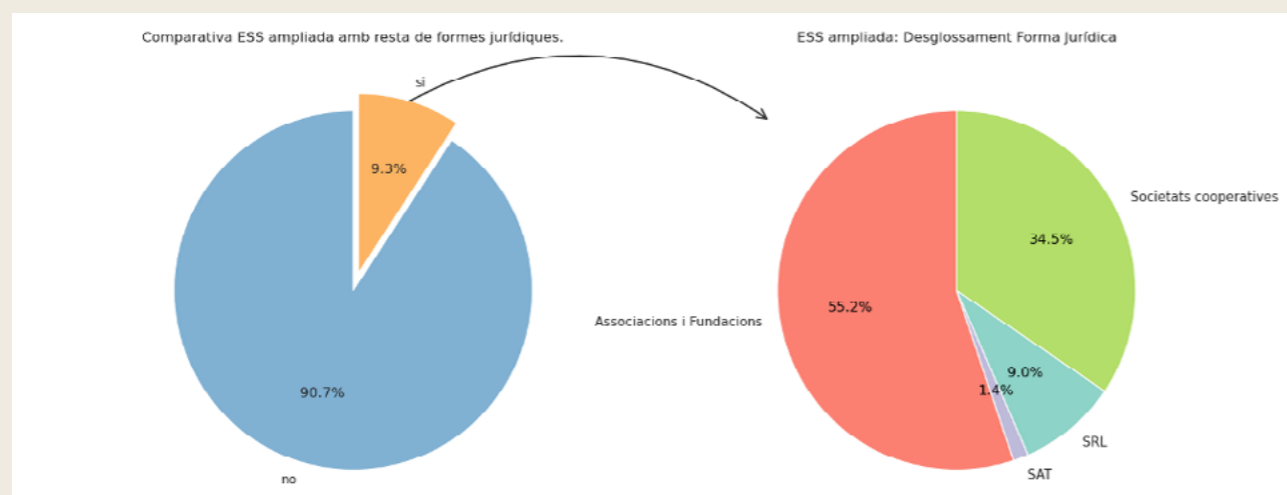
Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Les Fundacions i Associacions lideren l'activitat amb el 55,2% de les adjudicacions, seguides de les Cooperatives, que es consoliden com el segon actor amb un 34,5% dels expedients. Les SAT (1,4%) i les SRL (9%) mantenen una presència més minoritària en volum de contractes.

GRÀFICA 12

Distribució nombre d'adjudicacions a l'ESS ampliada. Comparativa d'ESS amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

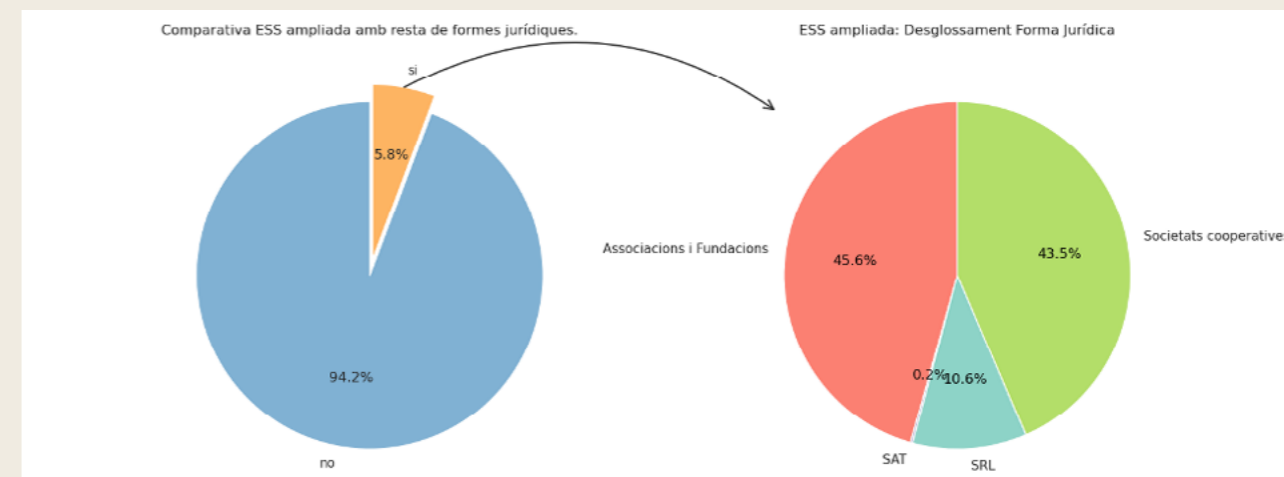
En l'àmbit econòmic, el sector aglutina el 5,8% de l'import global de la contractació. El fet que aquest percentatge sigui inferior al seu pes en nombre de contractes (9,3%) suggereix que aquestes entitats accedeixen, generalment, a licitacions de menor quantia. En aquest apartat, la rellevància de fundacions i associacions disminueix fins al 45,6% de l'import total adjudicat a l'ESS ampliada.

En canvi, les cooperatives incrementen notablement el seu pes econòmic fins a assolir el 43,5% de l'import total del sector, fet que indica la seva participació en contractes de major valor unitari. Així mateix, destaca el comportament de les societats mercantils (SRL), que capturen el 10,6% de la inversió, mentre que les SAT representen només el 0,2%.

GRÀFICA 13

Distribució d'importos adjudicats, l'ESS ampliada. Comparativa d'ESS, ampliada amb la resta de formes jurídiques i desglossament d'adjudicacions per forma jurídica.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

ELS CONTRACTES MENORS

En total, s'han analitzat 142 contractes menors adjudicats al període, amb una suma d'importants d'1.168.761 €, la qual cosa implica un import mitjà de 8.231 € per cada contracte menor. D'aquests, 7 contractes amb un import total de 67.543€ han estat adjudicats a entitats de l'economia social.

Distribució i evolució de contractes menors

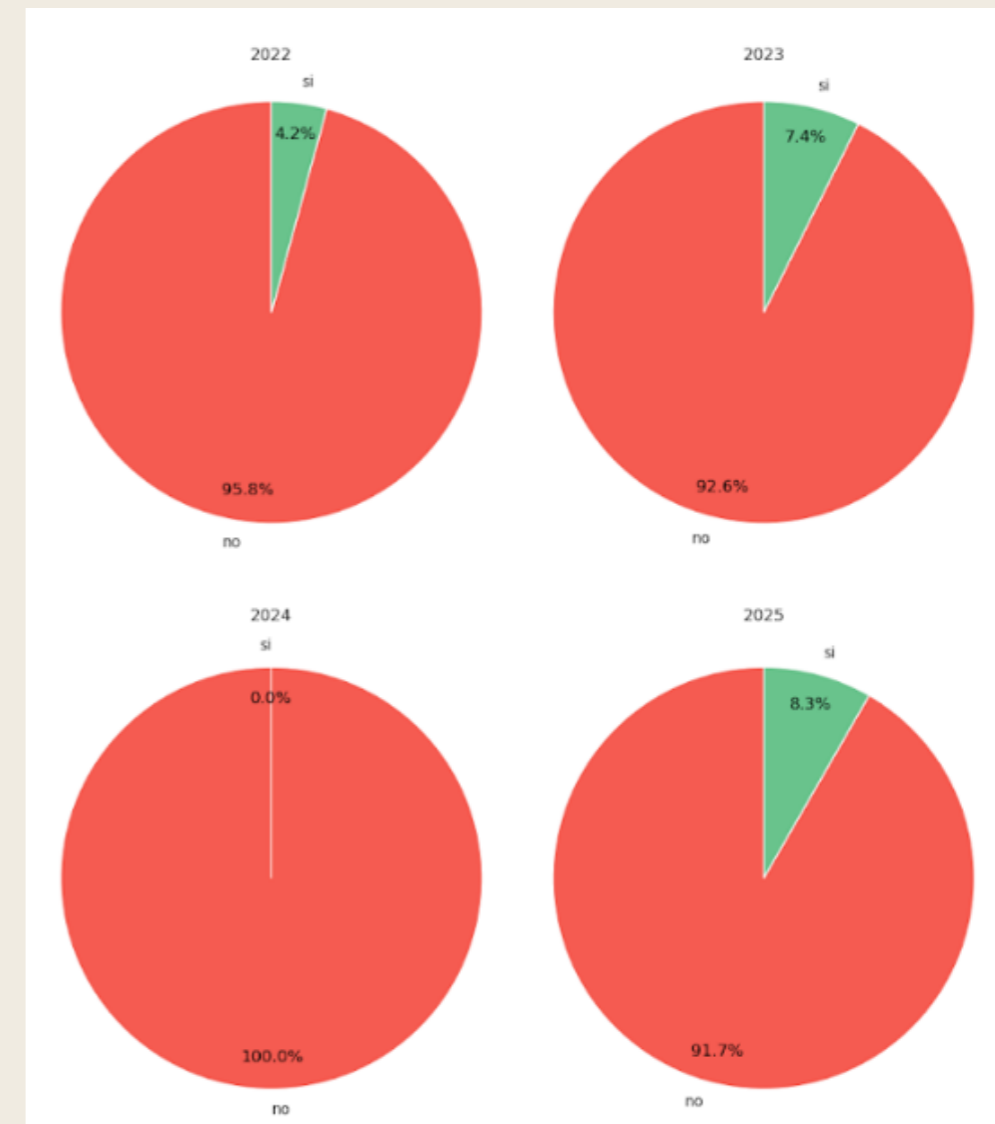
La presència de l'ESS en la contractació menor és minoritària, amb només 7 adjudicacions sobre el total de 142 contractes (4,9% del període). Excloent el pic percentual del 8,3% el 2025, la intermitència de les dades —amb un 2024 sense cap contracte registrat per a l'ESS— evidencia una manca d'estructuració d'aquest mercat.

Tot i la tendència a l'alça en l'últim exercici, la presència de l'ESS continua sent marginal, ja que més del 90% dels contractes s'adjudiquen encara a empreses mercantils convencionals.

GRÀFICA 14

Evolució del percentatge de contractes menors que s'han adjudicat a l'ESS.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

L'import total adjudicat a l'ESS mitjançant contractes menors suma 67.543 €, sobre un global d'1.168.761 €, fet que representa el 5,78% del volum econòmic total del període 2022-2025.

TAULA 3

Evolució de l'import de contractes menors al Vallès Oriental. Anys 2022 - 2025

IMPORTS ADJUDICATS A L'ESS AMB CONTRACTES MENORS					
Economia social	2022	2023	2024	2025	Total
No ESS	497.935 €	185.187 €	193.427 €	224.669 €	1.101.218 €
Sí ESS	29.704 €	16.588 €	0 €	21.251 €	67.543 €
Total	529.661 €	203.798 €	195.451 €	247.945 €	1.168.761 €

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

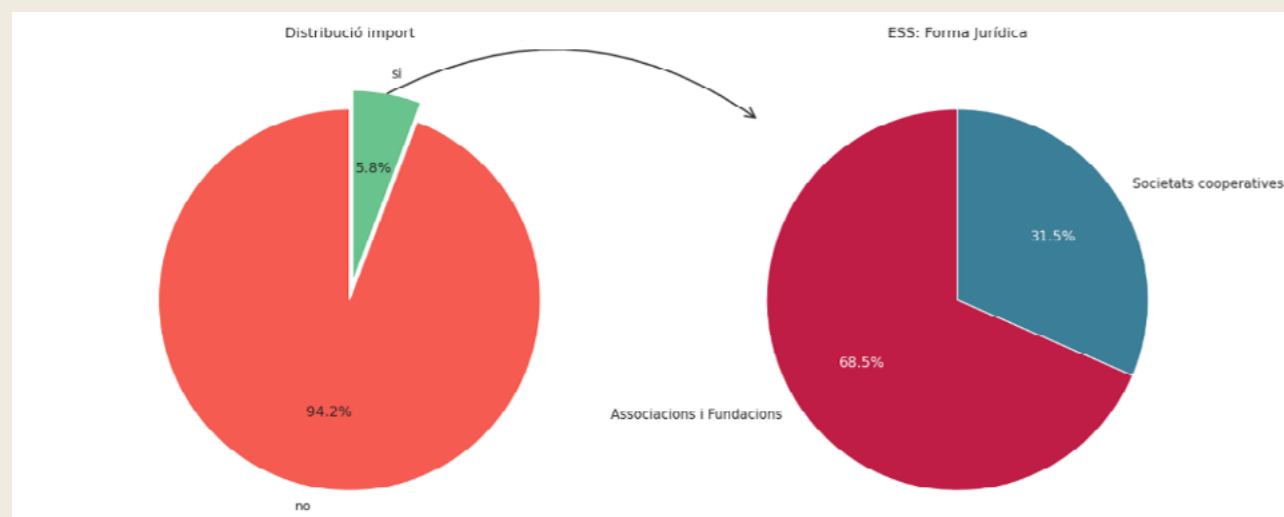
Adjudicacions de contractes menors per formes jurídiques

Pel que fa a la distribució de l'import dels contractes menors dins de l'ESS, s'observa un clar predomini de les associacions i fundacions, que concentren el 68,5% del volum econòmic, davant del 31,5% que correspon a les societats cooperatives.

GRÀFICA 15

Desglossament per forma jurídica dels imports de contractes menors que s'han adjudicat a l'ESS.

Font: elaboració pròpia a partir de dades obtingudes de dades obertes de la Generalitat de Catalunya.

Objecte contractual

L'anàlisi dels imports per codi CPV confirma una elevada especialització i concentració sectorial de l'ESS en la contractació menor. L'activitat d'aquestes entitats es restringeix a quatre àmbits concrets: Gestió, assessorament i màrqueting (amb un total de 25.162 € entre 2023 i 2025), Serveis de salut i assistència social (12.677 € el 2025), Serveis d'ensenyament i formació (10.310 € el 2022) i Altres serveis comunitaris i socials (8.394 € el 2022).

Contractes menors A l'ESS ampliada

L'anàlisi de l'ESS ampliada (que inclou, a més de les entitats de l'ESS, els Centres Especials de Treball i les Empreses d'Inserció) presenta resultats idèntics a l'ESS ordinària en aquest segment de la mostra. Aquest fet és a causa que únicament hi ha un contracte menor adjudicat a CET i EI, que també està comptabilitzat dins l'ESS.

ESTRATÈGIES PER FOMENTAR LA PRESENCIA DE L'ESS DEL TERRITORI

A partir de la diagnosi realitzada, la contractació estratègica es planteja com una eina per respondre als principals reptes del Vallès Oriental: un teixit empresarial molt atomitzat, amb predomini clar de microempreses i petites empreses; una presència encara limitada de l'ESS en la contractació pública; i febleses territorials en sostenibilitat social, ambiental i dinamisme econòmic. En aquest context, **cal desplegar mesures que facilitin l'accés de PIMES i entitats de l'ESS al mercat públic, tant per reforçar el teixit local com per augmentar la concurrència i millorar la relació qualitat-preu de la despesa pública.**

La diagnosi mostra que, tot i la diversitat i el pes de l'ESS a la comarca, aquesta realitat no es trasllada amb la mateixa intensitat a la contractació pública: l'ESS ampliada concentra el 9,3% dels contractes, però només el 5,8% de l'import adjudicat, i amb una presència molt concentrada en determinats sectors. Per revertir-ho, es proposen estratègies per fomentar la seva participació, com ara **potenciar la divisió dels contractes en lots, ajustar els requisits de solvència a la dimensió real dels contractes, reforçar la planificació i la difusió anticipada de les licitacions, facilitar la tramitació del RELIC i oferir suport tècnic i formatiu específic a les entitats.** També es considera clau revisar el pes del criteri preu en aquells contractes on penalitza més l'accés de l'ESS, especialment en serveis a les persones, i aprofitar millors sectors amb potencial, com els serveis especials de l'Annex IV i l'àmbit agroalimentari i de proximitat.

En paral·lel, es proposen **mesures per garantir una presència més estable de l'ESS en la contractació pública.** Entre aquestes, destaca el desplegament de reserves de contracte per a entitats de l'economia social en àmbits on el territori ja disposa d'oferta i experiència consolidada, així com la incorporació de clàusules o condicions d'execució que promoguin la subcontractació amb empreses de l'ESS en sectors on la seva presència encara és molt baixa, com les obres o els subministraments. També es planteja reforçar la reserva específica per a Centres Especials de Treball i Empreses d'Inserció, atès que, malgrat l'existència d'oferta al territori, el seu pes continua sent molt reduït tant en nombre de contractes com en volum econòmic.

Finalment, es proposa una **mirada comarcal que permeti consolidar polítiques de contractació estratègica compartides.** Això inclou incorporar de manera més sistemàtica criteris ambientals i socials, impulsar instruments de racionalització com els sistemes dinàmics d'adquisició i, sobretot, generar serveis de suport territorial per acompanyar els municipis en el desplegament d'aquestes polítiques. La contractació amb l'ESS es concentra avui sobretot en uns pocs municipis grans, mentre que als municipis petits la seva presència és encara molt baixa. Per això, es considera necessari reforçar l'acompanyament tècnic, la formació, l'intercanvi de bones pràctiques, la difusió dels plans de contractació i el coneixement de l'oferta existent al territori, per tal que la compra pública esdevingui una autèntica eina de desenvolupament local, cohesió social i transformació econòmica.

Impulsen:

Ajuntament de
Sant Esteve de Palautordera

Ajuntament de Granollers

Ajuntament de Cardedeu

Col·labora:

Finançat per:

